

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
кафедра суспільно-гуманітарних наук

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА КОНФЛІКТОЛОГІЯ»

<http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1606>

Викладач (і)	к.психол.н., ст.викладач Єременко Лариса В'ячеславівна http://www.tsatu.edu.ua/shn/people/jeremenko-larysa-vjacheslavivna/
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120

Загальний опис навчальної дисципліни

Анотація курсу. Дисципліна «Соціальна психологія та конфліктологія» спрямована на формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти загальних та фахових компетентностей щодо осмислення сучасної різноманітності системи людських стосунків, вміння знаходити адекватні способи вирішення питань, що виникають в комунікативній, підприємницькій, організаторській сферах міжособистісних і міжгрупових взаємодій.

Дисципліна зорієнтована на вивчення таких питань: соціальна психологія особистості, механізми й умови соціалізації особистості, феноменом «Я»-концепції; соціально-психологічна характеристика спілкування, характеристика міжособистісного спілкування, функції спілкування як однієї з базових категорій психології; фундаментальні теоретичні засади соціальної психології малої групи, її характеристики, соціометрична й комунікативна структура; актуальні проблеми соціальної психології великих груп, такі психологічні явища, як натовп, паніка, чутки; соціальна психологія масових рухів; фундаментальні теоретичні засади конфліктології; основні види та методи дослідження конфліктів; основні стратегії, тактики і технології розв'язання конфліктів.

Метою дисципліни є формування систематизованого комплексу знань про соціальну психологію як одного з напрямів психологічної науки, яка вивчає закономірності спілкування та сумісної діяльності людей, залучених у різні соціальні групи, а також характеристики самих груп; закономірності соціальної поведінки людей і цілих груп, методи емпіричного дослідження цієї поведінки і набір ефективних засобів і технологій соціального впливу на таку поведінку. Формування уявлення про теоретичні основи та закономірності функціонування конфліктологічної науки, вивчення її специфіки; розкриття принципів пізнання конфліктів, причин виникнення, етапів протікання і визначення способів їх завершення; набуття знань у дослідженні конфліктів у різних сферах життєдіяльності людей; вміння формувати механізми та технології їх врегулювання

та розв'язання і своєчасного попередження; здатність прогнозувати розвиток соціальних конфліктів.

Завданням дисципліни є сприяти формуванню систематизованого комплексу знань та практичних навичок:

- Розширення професійної ерудиції, кругозору, вироблення наукового світогляду.

- Формувати знання про закономірності і механізми виникнення, функціонування і прояву соціально-психологічної реальності, що складається в процесі особистісних взаємодій.

- Формувати техніки спілкування в соціальній сфері.

- Формувати вміння аналізувати групові процеси й міжособистісні відносини.

- Формувати сучасні наукові уявлення про природу, функції, структуру та динаміку конфліктів.

- Формувати розуміння ролі й місця конфліктології в системі професійної підготовки фахівця.

- Ознайомленню з теоретичними розробками й практичними методами, практикою використання положень конфліктології в управлінській діяльності.

- Формувати вміння виявляти причини виникнення конфліктів, визначати ознаки їх прояву, спрямованість і межі поширення.

- Засвоїти моделі поведінки у конфлікті, правила організації безконфліктної взаємодії, врегулювання та розв'язання конфліктів.

- Опанувати психологічні прийоми виходу з конфліктних ситуацій.

- Здійснювати планування та психологічну корекцію соціальних взаємин різноманітних трудових колективах. Прогнозувати та впливати психологічними методами на поведінку суб'єктів соціально-економічних взаємин.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, які студент набере в результаті вивчення дисципліни

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	Результати навчання (РН)
282 «Публічне управління та адміністрування»	ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК6. Здатність працювати в команді. ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК13. Здатність	ФК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів. ФК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.	РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства. РН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування. РН14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

	спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).		
--	---	--	--

Орієнтовний перелік тем лекцій

Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу.
 Спілкування як обмін інформацією (комунікативний бік спілкування).
 Репрезентативні системи відображення та їх роль в комунікації.
 Спілкування як сприймання людьми один одного (перцептивний бік спілкування).
 Психологія малих соціальних груп.
 Психологія великих соціальних груп.
 Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.
 Поняття про конфлікт. Рівні проявів і типологія конфліктів.
 Аналіз структурних елементів конфлікту.
 Динаміка конфліктів.
 Особистість і конфлікт.
 Соціально-психологічні конфлікти в організаційно-управлінській сфері.

Орієнтовний перелік тем практичних занять

Місце спілкування у житті суспільства. Спілкування як обмін інформацією (комунікативний бік спілкування).
 Невербальна комунікація.
 Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування.
 Психологія малих соціальних груп.
 Психологія великих соціальних груп і масових явищ.
 Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості .
 Передумови формування конфліктологічної думки. Конфліктологія – інтегративна галузь наукових знань про конфлікти.
 Рівні проявів і типологія конфліктів. Фактори і причини виникнення конфліктів.
 Аналіз структурних елементів конфлікту.
 Динаміка конфлікту.
 Методи дослідження конфліктів та конфліктної поведінки їх учасників.
 Особистість і конфлікт. Конфлікти у міжособистісних відношеннях.
 Соціально-психологічні конфлікти в організаціях.
 Технологія прогнозування, запобігання та профілактики конфліктів. Конструктивне вирішення конфліктів.

Політика курсу

✓ Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде неатестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на Освітньому порталі університету.

✓ Через об'єктивні причини (наприклад, карантин, хвороба, участь у конференції, науковому проекті, міжнародному стажуванні) навчання може

відбуватись в on-line формі на Освітньому порталі ТДАТУ з використанням системи Moodle або за посередництвом інших інформаційно-комунікаційних платформ чи технологій за погодженням із викладачем курсу.

✓ При виконанні всіх завдань, під час виконання контрольних заходів, диференційованого заліку курсу слід дотримуватись академічної доброчесності.

✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики: поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік освітнього процесу.

Рекомендована література

1. Андреева Г.М. Социальная психология: учебник для высших учебных заведений. [5-е изд., испр. и доп.]. М.: Аспект Пресс, 2017. 363 с.

2. Берлач, А. І. Конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова. - К. : Університет "Україна", 2017. - 204 с.

3. Ващенко, І. В. Конфлікти: сучасний стан, проблеми та напрямки їх вирішення в органах внутрішніх справ [Текст] : монографія / І. В. Ващенко. - Х. : ОВС, 2012. - 256 с.

4. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 398 с.

5. Герасімова, Н. Є. Конфліктологія [Текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. - Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2018. - 92 с.

6. Гірник, А. М. Основи конфліктології [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Гірник. - К. : Києво-Могилянська академія, 2017. - 222 с.

7. Гришина, Н. В. Психология конфликта/Н. В. Гришина. – СПб. : Питер, 2016. – 464с.

8. Джелалі, В. О. Психологія вирішення конфліктів : навч. посібник / В. О. Джелалі. – Харків-Київ : Р.И.Ф., 2016. – 320 с.

9. Долинська, Л. В. Психологія конфлікту [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. - К. : Каравела, 2016. - 304 с.

10. Донченко О. А., Хазратова Н. В. та ін Основи соціальної психології: Навчальний посібник. За ред. М. М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2018. 2008.495 с.

11. Дуткевич, Т. В. Конфліктологія з основами психології управління [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. В. Дуткевич. - К. : Центр навчальної літератури, 2015. - 456 с.

12. Емельянов, С. М. Практикум по конфликтологии / Емельянов С. М. –СПб.: Питер, 2010. –368 с.

13. Калаур, С. М. Соціальна конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Калаур, З. З. Фалинська. - Т. : Астон, 2018. - 360 с.

14. Коваленко А. Б., Корнев М. Н. Соціальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2016. 393 с.

15. Конфліктологія : [підручник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец.] / Герасіна Л. М., Панов М. І., Осіпова Н. П. та ін.; за ред. професорів Л.М.Герасіної, М. І. Панова. –Харків : Право, 2012. –256 с.
16. Конфліктологія [Текст] : навч. посіб. / Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко ; за заг. ред. - К. : Видавництво КНЕУ, 2013. - 316 с.
17. Мейжис И. А., Почебут Л. Г. Социальная психология общественного развития : учеб. пособие. К. : Миллениум, 2017. Ч. 1. 310 с.
18. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2018. 688с.
19. Мороз, О. В. Теорія конфліктів в контексті побудови загальної моделі ефективності сучасного підприємства [Текст] : монографія / О. В. Мороз, О. А. Сметанюк, О. В. Лазарчук. - Вінниця : Видавництво ВНТУ, 2017. - 255 с.
20. Нагаєв, В.М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант): навчальний посібник / Виктор Михайлович Нагаєв. –Київ : Центр навчальної літератури, 2014. – 198с.
21. Наприєнко, О.К. Психічна саморегуляція / О.К. Наприєнко, К.О.Петров. – К.: Здоров'я, 2015. – 238 с.
22. Орлянський, В. С. Конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Орлянський. - К. : Центр навчальної літератури, 2017. - 160 с.
23. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. Кн. І: Соціальна психологія особистості і спілкування. К.: Либідь, 2019. – 448 с.
24. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. / Л.Е. Орбан-Лембрик. - Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – К.: Либідь, 2020. – 448 с.
25. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
26. Пірен, М. І. Конфліктологія : підручник / Марія Пірен. –К. : МАУП, 2017. – 360 с.
27. Пов'якель, Н.І. Психологія вирішення педагогічних конфліктів / Надія Пов'якель.–Київ : Шкільний світ, 2018. –128с.
28. Примуш, М. В. Конфліктологія: навч. посібник для внз / М. В. Примуш ; М-во освіти і науки України. - К. : Професіонал, 2016. - 282 с.
29. Джелалі, В. О. Психологія вирішення конфліктів [Текст] : навч. посіб. / В. О. Джелалі. - К. : Р.И.Ф., 2016. - 319 с.
30. Скібіцька, Л. І. Конфліктологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Скібіцька. - К. : Кондор, 2021. - 383 с.
31. Словник-довідник термінів з конфліктології / Чернівецький держ. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Чернівці : Чернівецький державний університет, 2005. - 334 с.
32. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
33. Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. К. : Міленіум, 2018. 216 с.

34. Тихомирова, Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. - Суми : Університетська книга, 2018. - 239 с.

35. Управління конфліктами [Текст] : текст лекцій : навч. посіб. / Г. В. Жаворонкова, О. М. Скібіцький, Т. В. Сівашенко, О. І. Туз. - К. : Кондор, 2011. - 172 с.

36. Філоненко, М.М. Психологія спілкування : Підруч. для вищ. навч. закл./ М.М.Філоненко. - К.: Центр учбової літератури, 2018.-224 с.

37. Шапарь В.Б. Методы социальной психологии: Учебное пособие. Ростов н/Д.: Феникс, 2013. 288 с.

38. Цюрупа, М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів [Текст] : навч. посіб. / М. В. Цюрупа. - К. : Кондор, 2015. - 172 с.

39. Яхно, Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Т. П. Яхно, О. І. Куревіна. - К. : Центр учбової літератури, 2021. - 176 с.

Гарант освітньої програми

(підпис)

Людмила ЄФІМЕНКО